

ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ವ್ಯರ್ಥವಲ್ಲ!

ರದ್ದಿ ಕಾಗದ, ಬಟ್ಟೆ ಹೊಲಿದ ಬಳಿಕ ಉಳಿಯುವ ತುಂಡುಗಳು, ತೆಂಗಿನ ಚಿಪ್ಪು ಎಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

■ ಚಿತ್ರ -ಲೇಖನ:
ಅನಂದತೀರ್ಥ ಪ್ಯಾಟಿ

1

ಕೇರಳದ ತಿರುವನಂತಪುರದ 'ಥನಲ್ ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆ'ಯು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಹಲವು ಸ್ಥಿರ ಪರಿಸರ ಯೋಜನೆಗಳ ಪೈಕಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯೂ ಸೇರಿದೆ. ಎಸೆಯುವ ಕಸ ಹೇಗೆಲ್ಲ, ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂಬ ನೂರೇಂಟು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಶೋಧಿಸಿ, ಜನರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ನಿತ್ಯದ ಬಳಕೆಗೆ ಅಥವಾ ಆಲಂಕಾರಿಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ತಯಾರಿಸುವ ಪರಿ ಅಚ್ಚರಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಎಸೆಯುವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಅದರಿಂದ ಆದಾಯ ಪಡೆಯುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಇದು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಪೂರಕ? - ಈ ಮೂರು ಮಹತ್ವದ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಝೀರೊ ವೆಸ್ಟ್ ಸೆಂಟರ್ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ, ಕೇಂದ್ರದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಶಿಬು ನಾಯರ್.

ಯಾವುದೂ ವ್ಯರ್ಥವಲ್ಲ; ಎಲ್ಲವೂ ಮರುಬಳಕೆಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಎಂಬ ಧ್ಯೇಯ ಈ 'ಝೀರೊ ವೆಸ್ಟ್ ಸೆಂಟರ್'ದ್ದು! ಇದು ಜನ್ಮ ತಳೆದ ಸಂದರ್ಭವೂ ಕುತೂಹಲಕರ. ತಿರುವನಂತಪುರ ಸಮೀಪದ ಕೋವಲಂ ಸಾಗರ ತೀರ ಮನಮೋಹಕ. ಅರಬ್ಬೀ ಸಮುದ್ರದ ತಟಕ್ಕೆ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ವರ್ಷವಿಡೀ ಲಗ್ಗೆ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಡದುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಾವಿರಾರು ತೆಂಗಿನಮರಗಳಿವೆ. ಸಿಹಿಯಾದ ಎಳನೀರು ಕುಡಿದ ಬಳಿಕ, ಆ ಕಾಯಿಯನ್ನು ಎಸೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಸರ ಅಂದಗಡದಂತೆ ಮಾಡಿದ ಕಠಿಣ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಇಂಥ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವ್ಯರ್ಥ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು? ಇದರ ಬಳಕೆಗೆ ದಾರಿ ಇದೆಯೇ?

ಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರೂಪಿಸಿ, ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೇರಳದ 'ಥನಲ್ ಸಂಸ್ಥೆ'ಗೆ ಆಗ ಹೊಳೆದ ಉಪಾಯ: ಮರುಬಳಕೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅದು ತಂಡವೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿತು. ಅದು ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನ ಹಾಗೂ ನೀಡಿದ ಸಲಹೆ ಅನುಸಾರ 2001ರಲ್ಲಿ ಝೀರೊ ವೆಸ್ಟ್ ಸೆಂಟರ್ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡಿತು.

ಹೊಸ ಮಾದರಿ

ತ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗೌರವಯುತ ಸ್ಥಾನ ನೀಡಿ, ಅದನ್ನು ಮರುಬಳಕೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿಸುವುದು. ಆ ಮೂಲಕ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅದು ಕೊಡುಗೆಯಂತೆ ಇರಬೇಕು ಎಂಬುದು ಈ ಝೀರೊ ವೆಸ್ಟ್ ಸೆಂಟರ್ ಪ್ರಮುಖ ಧ್ಯೇಯ. ಆದರೆ ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅದು ಇನ್ನೊಂದಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುವಂತಿರಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಒಂದಷ್ಟು ಆದಾಯ ಸಿಗಬೇಕು; ಅದಕ್ಕಂದೇ ಅವರ ಸಹಭಾಗಿತ್ವಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಕೇಂದ್ರವು ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳಲ್ಲೂ ಗೆಲುವು ಸಾಧಿಸಿದೆ.

ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಒದಗಿಸಲು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ವಲಯ ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದು 'ಥನಲ್ ವಿಶೇಷ. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿ, ಅವರ ಕೌಶಲವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಇಲ್ಲಿಯದು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಿರುಪಯುಕ್ತ ವಸ್ತುಗಳ ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಹೊಸಹೊಸ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮಹಿಳೆಯರಿಂದಲೇ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತವೆ. ವ್ಯರ್ಥ ಎನಿಸುವ ಪದಾರ್ಥವೊಂದನ್ನು ಹೊಸ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದಾಗ, ಅದರ ಬಹುವಿಧ ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

'ಮೊದಲಿಗೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳ ಸದಸ್ಯೆಯರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿದೆವು. ಅವರು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಲು ಈ ಕೇಂದ್ರ ಆರಂಭಿಸಿದೆವು ಎಂದು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಥನಲ್ ಯೋಜನಾ ನಿರ್ದೇಶಕ ಶ್ರೀಧರ್ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್, ಆ ಬಳಿಕ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹೊರಳಿದ ದಾರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂತಸ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮರುಬಳಕೆ ಉತ್ಪನ್ನ

ವ್ಯರ್ಥ ಎಂದು ಎಸೆಯುವ ಯಾವುದೂ ನಿಜವಾಗಿ ವ್ಯರ್ಥವಲ್ಲ ಎಂದು ಈ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅದರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ವ್ಯರ್ಥದ ಸದ್ಬಳಕೆ ಸುತ್ತ ಸುತ್ತುತ್ತದೆ. ತೆಂಗಿನ ಚಿಪ್ಪು, ರದ್ದಿ ಕಾಗದ, ಕತ್ತರಿಸಿದ ಬಟ್ಟೆ, ಬಿದಿರ ತುಂಡುಗಳು... ಹೀಗೆ ನಿರುಪಯುಕ್ತವೆಂದು ಎಸೆಯುವ ಯಾವುದೇ ಪದಾರ್ಥವೂ ಇಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೈದಳೆದು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಸ್ವರೂಪ ಬದಲಿಸಿಕೊಂಡು ಮರುಬಳಕೆಗೆ ಬರುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಹೀಗಿದೆ: ಮಗ್ಗ, ಕಪ್, ಹೂವುಗಳು, ಡೈರಿ, ಮೆನು ಕಾರ್ಡ್, ಗೋಡೆಗೆ ತೂಗುಹಾಕುವ ಆಲಂಕಾರಿಕ ಸಾಮಗ್ರಿ, ಡೈರಿ, ವಿಸಿಟಿಂಗ್ ಕಾರ್ಡ್, ಟ್ರೇ,

2

- 1 ಟ್ರೇ: ಹಳೆಯ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಸುರುಳಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅದನ್ನೇ ಬಳಸಿ ತಯಾರಿಸಿದ ತಟ್ಟೆ
- 2 ಹಳೆಯ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಬ್ಯಾಗ್
- 3 ಪರ್ಸ್: ಉಡುಪು ಹೊಲಿದ ಬಳಿಕ ಉಳಿದ ಬಟ್ಟೆ ತುಂಡು-ಗಳಿಂದ ಪರ್ಸ್‌ಗಳನ್ನೂ ಹೊಲಿಯಬಹುದು!
- 4 ಸೋಪ್ ಬಾಕ್ಸ್: ಈ ಸೋಪ್ ಬಾಕ್ಸ್‌ಗೆ ಬಳಸಿದ್ದು ತೆಂಗಿನ ಚಿಪ್ಪು ಮಾತ್ರ
- 5 ಮಗ್ಗ: ತೆಂಗಿನ ಚಿಪ್ಪು ಬಳಸಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಮಗ್ಗ